

43. Bezručova Opava
Na konci milénia
10. – 24. září 2000

MOTÝL

Přes smrky, břemy, přes haluze jedlí
lehounký vánek se skřivánkem zvednul;
přes řeku vzpomínek loďky snů bředly,
motýl mi na ruku sednul.

Láska jsi, štěstí jsi, sličný motýle?
Odleť, bys šuhaje, děvuchu zdobil
na černé kadeři, na ruce bílé ...
co bych já, co s tebou robil?

**Návrat domů scénografa Zbyňka Koláře
vernisáž v neděli 10. září 2000, foyer Slezského divadla, 18.30 hodin**

Zbyněk Kolář se narodil v roce 1926 v Opavě, kde vyrůstal do doby, než se jeho rodina musela v roce 1938 před německým zábohem přemístit do Prostějova, odkud pocházela jeho maminka. Sedm let v Prostějově prospělo vnímavému chlapci, když se octl z města Bezručova ve městě Wolkerově, kde na gymnáziu rostl v péči vynikajících pedagogů, jakými byli prof. Kameník a Flegl, ale i skladatel Vladimír Ambros, který ovlivnil Kolářův hudební talent.

Po válce se vrátila rodina do Opavy, kde Kolář dokončil gymnázium. Při studiu chodil satovat do opavského divadla, kde v roce 1946 pro činoherní pohádku vytvořil svou první jevištní výpravu. Po maturitě začal studoval na Vysoké uměleckoprůmyslové škole v Praze volnou malbu u prof. Aloise Fišárka, u něhož byl po absolutoriu poctěn v letech 1951-53 postem asistenta. Ve Fišárkovi našel i rádce ke svým divadelním sklonům a navíc chodil do školy, kde učily takové osobnosti jako Filla, Tichý, Svolinský nebo Bauch. V roce 1948 vytvořil pro opavskou činohru scénu k Čapkově Věci Markopulos.

Bratislavské Národní divadlo hledalo mladé spolupracovníky a přes asistenturu na vysoké škole se Kolář nechal zlákat vábivou sirénou Thalie. Začal s kýblem a štětcem jako malíř kulis, když absolvoval v monumentální malbě. Záhy se i laskavým vlivem Ladislava Vychodila dostal k samostatným výpravám k inscenacím velkého režijního tvůrce Jozefa Budského, se kterým spolupracoval na 19 inscenacích a to nejen v Bratislavě. Nebyly to ledajaké tituly: Rome a Julie, Mackbeth, Boris Godunov a slávou ověnčení Tylovi Kutnohorští havíři. Kromě činoherních inscenací se jako scénograf podílel na inscenacích oper a v Bratislavě byl jeho prvním počinem Debussyho Pelléas a Mélisanda.

Zrození scénografa Zbyňka Koláře předcházelo výtvarné vzdělání, cit pro divadlo, neuvěřitelná píle a především dar intuice, schopnost přečíst textovou nebo hudební předlohu jako myšlenkový materiál, který se musí převést do výtvarného jazyka a následně do dramatického tvaru a funkce. Záhy se ukázalo, že Kolář je schopen komunikace a spolupráce s rozdílnými režijními tvůrci ať v činohře nebo opeře. A to nejen doma, ale i v zahraničí. Ke spolupráci byl v roce 1961 vyzván ředitelem Vinohradského divadla Lubošem Pistoriem, který ho později pověřil funkcí šéfa výpravy. Po jeho příchodu do Vinohradského divadla, kterému obětoval největší díl své invence, se víc než viditelně podílel na slávě i oblíbě této scény. Začal podávat úctyhodný výkon i v počtu spolupráce s mnoha režiséry Vinohrad, Národního, Brna, Ostravy a zahraničí. Pistorius, Dudek, Štěpánek, Wasserbauer, Hylas. Jeho akční rádius a výkonnost budí uznání na scénách Mexika, Argentiny, Holandska, Itálie,

Švýcarska, Belgie, Velké Británie, NSR i NDR. Jazyková vybavenost mu usnadnila spolupráci s cizími režiséry, kteří se opírali o jeho ict pro architekturu dramatu a sloh hudby. Süddeutsche Zeitung o Kolářově Lišce Bystroušce v Mnichově napsal: „...od prvního pohledu do zeleného, třepotavým sluncem prozářeného lesního stínu, jsme v zajetí divadelního kouzla...“.

Již před 20 lety sčel Kolář při jedné příležitosti svého jubilea, že se blíží ke třem stovkám inscenací všech možných žánrů a považuje za nejcennější, že se kromě klasiky podílel na utváření současné dramatické a operní tvorby. Režiséři vděčně formulují a charakterizují při různých příležitostech Zbyňka Koláře takto:

„Má smysl pro vnitřní pohyb dramatu, jde mu o vyjádření životního pocitu autora i o natočení zorného úhlu diváka k autorovi“ (L. Pistorius). „Kolář je výtvarník – režisér, jeho výtvarné scénáře nejsou jen technickou pomůckou, ale hledáním logiky pohybu inscenace“ (J. Dudek). „...je jedním z mála scénografů vzdělaných hudebně, je schopen chápat a procítit hudební obsah díla“ (K. Jernek).

Nepodceňuje tudíž ani herce ani diváka a to nebývá pravidlem. Již v roce 1966 formulovat výstižně svůj názor na funkci jevištního výtvarníka: „Poměr diváka a herce, jejich prostorový vztah je základem scénografické koncepce“.

Světově proslulý scénograf se dočkal významných ocenění jak doma tak v zahraničí a sluší se připomenout, že již v roce 1959 vystavoval v Sao Paulu a následně na všech Pražských quadiennale. Získal i mnohá státní vyznamenání, ale k nejcennějším patří 1. cena Moskevského divadelního jara, medaile Josefa Kaine vídeňského Burgtheatru nebo medaile Hermana Teirlincka v Belgii.

Výstava výběru scénografických návrhů Zbyňka Koláře v obou výstavních prostorách Slezského divadla připomene blížící se 75. narozeniny snad největšího žijícího umělce, který se narodil v Opavě.

Beseda se Zbyňkem Kolářem proběhne v úterý 12. září od 17 hodin v divadelním klub.

Emanuel Křenek

Slavnostní fanráry, pondělí 11. září 2000, 17 hodin, věž Hláška
Znělku festivalu Jindřicha Czerného zahrají členové Slezské kapely.

Opava 1900 – 2000: město a jeho lidé
Vernisáž v pondělí 11. září 2000, 17 hodin, Dům umění

Nepochybně hlavním důvodem, proč se po listopadu 1989 neuskutečnila výstava věnovaná novějším dějinám Opavy, byl ne snad pocit nezajímavosti posledních desetiletí života města, ale téma samo – moderní historie Opavy, vyvolávající pocity trpkosti a nutící k zapomenutí. Tato reakce je pochopitelná: nejen posledních dvacet třicet let, ale celé 20. století představovalo pro život města a jeho společnost neklidnou dějinnou periodu, naplněnou velkými dějinnými zvraty. Dramatičnost doby posilovala několikerá změna jeho metropolitního postavení, několikerá proměna jeho nacionální skladby a ještě častější směna místních politických, ekonomických a kulturních elit a jejich aspirací. Výstava, která je záměrně pořádána v prostorách Domu umění, a ne v prostředí muzea, umožňuje odhlédnout od historické kostry tvořené – bráno chronologicky – lety pozdní habsburské monarchie, dvěma světovými válkami s meziválečným dvacetiletím, etapou započatou na jaře 1945 a trvajícím vzdor jara 1968 do listopadu 1989, na niž reagovaly události 90. let, odmyslit kauzální souvislosti a svůdnou představu nějaké velké dějinné koncepce, které lze odkázat historikům, a do popředí před velké historické mezníky a jejich hrdiny, před dobová hesla a politické programy posunout individuální lidské příběhy a osudy, tragédie i chvíle štěstí, obyčejný lidský život.

Výstava představuje povětšinou nikdy nezveřejněné fotografie známých opavských fotografů Rudolfa Chodury, Arnošta Pustky nebo Josefa Solnického, ale také řadu anonymních, často amatérských fotografů, kteří se ocitli v pravý čas na pravém místě, a pak jednoduše zmáčkli spoušť fotoaparátu. Podobně improvizovaně vyznívají fragmenty dobových filmových záznamů. S černobílými fotografiemi kontrastují barevná plátna a busty, zachycující podobu osobností, příslušníků mocenské a intelektuální elity. Oficiálnost těchto děl jako by vytrhovala portrétované z běžného profánního světa a již předem je přiřazovala k velkým Dějinám. Samostatnou částí výstavy tvoří portrétní galerie opavských purkmistrů v rozpětí od konce 18. století do 40. let 20. století. Výjimečnost její prezentace odpovídá skutečnosti, že galerie, od konce 2. světové války trvale deponována v zámku v Bruntále, je veřejnosti představena vůbec poprvé. Umělecká díla a fotografie k reprodukci na výstavu zapůjčila řada institucí a soukromých osob, výstava by ale nemohla vzniknout bez vzácné ochoty pracovníků Zemského archivu v Opavě, především jeho ředitele PhDr. Karla Millera a fotografa Jana Bíla. Pavel Šopák

V rámci vernisáže zazní Sonáta pro trubku a smyčce Pavla Josefa Vejvanovského v provedení Jiřího Kepy a Opavského studentského orchestru pod taktovkou Nadi Hanouskové a píseň Jeseň a máj Pavla Křížkovského v podání Evy Štýbarové za klavírního doprovodu Petra Škarohlída. Oba významní skladatelé studovali v Opavě. První na jesuitské koleji v 17. století a druhý v 19. století na gymnáziu.

Skladatelé Opavska aneb Hudba končícího století
pondělí 11. září 2000, 19 hodin, sál minoritského kláštera

Pořadatelem koncertu je ZUŠ Václava Kálíka a Magistrát města Opavy

Program:

- A. Rychlý: Děvucha z Šumbarku, Vojanská košulka, Kalina (na slova P. Bezruč)
Čija to děvečka (slezská lidová)
zpívá pěvecký sbor Jeřabinka, diriguje Jaromír Lokaj
klavírní doprovod Jana Drastichová
- A. Rychlý: Labutinka – melodram na slova P. Bezruč
recituje Jiří Šrámek, klavír Nikola Moslerová
- L. Grande: Touha *zpívá Romana Šulková, klavír Petr Škarohlíd*
- H. David: Polibek, Zapomnění
zpívá Kateřina Švorcová, klavír Petr Škarohlíd
- J. Schreiber: Sonáta pro violu sólo – 1. a 4. věta
hraje Veronika Ulitzková
- J. Foltýn: Polka *hraje houslový soubor, vede Nad'a Hanousková*
klavírní part hraje Eliška Kupková
- J. Foltýn: Tanec *akordeonový orchestr Popcorn, diriguje Hana Nosková*
- J. Czerný: Vánoční mše – Sanctus
orchestrální a pěvecké party přednesou učitelé ZUŠ
-
- V. Válik: Pršelo, bylo tma (slezská lidová), Svět dětí (na slova J. Hory)
Jaro (na slova J. V. Sládka)
Pěvecké sdružení slezských učitelek diriguje Petr Škarohlíd
- L. Vitásková: Měsíce – části Únorová, Listopad, Červencová, Prosinec
(na slova V. Nezvala)
zpívá Jana Kovářová, na klavír doprovází autorka
- E. Borovská: Tři úlety pro housle a klavír

- M. Dvořáková: *hraje Dana Turečková, na klavír doprovází autorka*
Nezelený muž (na slova H. Arpa)
zpívá Marek Olbrzymek, na klavír doprovází autorka
- P. Helebrand: *Suita pro violoncello sólo č. 1*
hraje Jiří Hanousek
- E. Schiffauer: *Chytrosti – tři situace pro dámské vokální trio na slova*
Archiméda, Alberta Einsteina, V. I. Lenina a kolektivu
autorů České akademie věd
zpívá sdružení Koplo to ve složení Kateřina Uherková,
Renáta Spisarová a Jana Strýčková

slovem provází Eva Millerová

Hudební skladatelé Opavska

Pavel Josef Vejvanovský (1640 Hlučín? – 1693 Kroměříž) získal po studiích na jezuitské koleji v Opavě významný post polního trubače a vedoucího kroměřížské biskupské kapely. Jeho skladby charakterizuje originální spojení zvuku žesťových a smyčcových nástrojů. Přestože Vejvanovský slohově čerpá z italského baroka, objevují se v jeho dílech motivy převzaté z lidové hudby. V bohatém zámeckém archivu nalezneme jeho chrámové i světské skladby, které patří k tomu nejlepšímu, co se z té doby dochovalo. Čest skladatelovu jménu dělá komorní orchestr ZUŠ Hlučín, byť Vejvanovského rodiště není přesně doloženo.

Pavel Křížkovský (1820 Holasovice – 1885 Brno) vystudoval gymnázium v Opavě a posléze vstoupil do kláštera v Brně, kde byl také vysvěcen na kněze. Stál u zrodu Besedy brněnské, hrál na varhany, ve smyčcovém kvartetu, dirigoval velké kantátové koncerty a v neposlední řadě vyučoval. Jedním z jeho žáků je i Leoš Janáček. Vedle oratoria Cyril a Metoděj či jiných církevních skladeb je třeba vyzdvihnout především jeho sborovou tvorbu, prozrazující vlivy moravské lidové písně. Jako projev uznání a vděčnosti za vokální dílo, které stojí na vrcholu předsmetanovské tvorby, nese jeho jméno známý opavský smíšený pěvecký sbor.

Ludvík Grande (1865 Telč – 1940 Opava) se v dětském věku přestěhoval s rodiči do Slavkova u Opavy. Při studiích konzervatoře ve Vídni, kde byl žákem Antona Brucknera, se vedle skladby a klavíru seznámil s hrou na violu, varhany, flétnu, hoboje, klarinet, lesní roh, violoncello a kontrabas. Taktovky začal od roku 1890 vyučovat v Opavě. Dům, který pro účely školy nechal postavit jeho otec a v němž se až do roku 1950 hudbě vyučovalo, dodnes stojí na Lidické ulici. Přestože škola brzy patřila k vyhledávaným institucím a měla téměř sto žáků, našel si Grande čas na vedení Městského symfonického orchestru, s nímž pravidelně vystupoval především v pergole na Ptačím vrchu, i na dirigování opavské Pěvecké

akademie. Vedle kompozice – je autorem 18 symfonií, řady komorních skladeb a písní – se zabýval také kresbou karikatur, které dokonce vyšly knižně.

Hugo David (1889 Opava – 1970 Midelheim) působil v předválečné éře jako významný koncertní pěvec a skladatel. Pocházel z hudební rodiny – děd zakládal v Opavě městskou kapelu, otec v ní působil jako dirigent. Orchestrálním i sborovým dílem prorazil na pódia ve Vídni, Grazu, Budapešti, Karlových Varech a Mariánských Lázních. Komponoval také skladby pro smyčcové kvarteto, klavír, housle či violoncello s orchestrem. Jeho písňovou tvorbu uváděl vídeňský rozhlas, jako vyhledávaný basbarytonista často koncentroval nejen ve Slezsku.

Václav Kálík (1891 Opava – 1951 Praha) žil do svých pěti let v domě na Nádražním okruhu, sousedním s budovou ZUŠ, která dnes nese jeho jméno. Po maturitě na gymnáziu v Zábřehu odešel studovat vysněnou pražskou konzervatoř, kde jej mimo jiné učil Vítězslav Novák. Souběžně studoval historii na Karlově univerzitě. Později si doplnil dirigentské vzdělání v Drážďanech a pokračoval ve studiu skladby u Josefa Suka. V mládí dirigoval několik významných sborových těles a podnikal umělecké cesty do zahraničí. Pro vřelý vztah k domovu opakovaně odmítal pedagogické působení v Itálii. Těžištěm Kálíkovy tvorby jsou početné sborové skladby, v nichž vedle obdivu k lidové písni uplatnil oblíbenou kontrapunktickou techniku. Je také autorem dvou symfonií, tří oper a řady komorních skladeb.

Josef Schreiber (1900 Hlavnice – 1981 Ostrava) byl známým sbormistrem a organizátorem hudebního života, který se okrajově věnoval komponování. Jeho nevelká, ale výrazově osobitá a technicky vyspělá tvorba, často vychází vstříc vlastní praxi sbormistra: Vždyť po absolvování konzervatoře v Brně a mistrovské školy v Praze začal vedle vyučování na hudební škole Matice opavské dirigoval také pěvecký sbor Křížkovský. Později, již ve třicátých a čtyřicátých letech v Ostravě, provedl se sborem Záboj velká kantátová díla včetně Janáčkovy Glagolské mše. Ostravský hudební život výrazně ovlivňoval jako jednatel Kruhu přátel vážné hudby, který zakládal. Díky němu navštívili Ostravu mnozí z tehdejších avantgardních skladatelů. (Sonáta pro sólovou violu vznikla pod dojmem ze setkání s Paulem Hindemithem.) Mužským sborům věnoval mimo jiné cyklus Chudá země na slova Františka Lazeckého, v repertoáru předních pěveckých sdružení jsou jeho úpravy slezských písní. Nelze pominout jeho pedagogické působení na středních a vysokých školách v Ostravě a Olomouci.

Arnošt Rychlý (1901 Opava – 1987 Opava) studoval hudbu v Praze, sólový zpěv v Římě a Vídni. Po ukončení studií zahájil pedagogickou dráhu na středních a vyšších odborných školách v Ostravě a Krnově, spojenou s vedením pěveckých sborů. V roce 1937 pak založil sdružení

Zpěváčci z bílé Opavy. Vedle úprav lidových písní se později intenzivně věnoval textům Petra Bezruče. Na slova jeho básní vytvořil 52 skladeb různých žánrů, z toho 26 melodramů, 10 písní, 12 sborů, ale i dva smyčcové kvartety, kantátu a znělku. Dílo tohoto pokračovatele tradice starých českých kantorů obsahuje mimo jiné i scénickou hudbu k dětským pohádkám a řadu skladeb pro dechový orchestr. V roce 1972 byla Arnoštovi Rychlému udělena Cena Petra Bezruče.

Jaroslav Foltýn (1927 Ostrava) nabyl odborného vzdělání na hudebně-pedagogickém oddělení Masarykova ústavu hudby a zpěvu. Od roku 1946 pak působil ve Slezském divadle v Opavě jako korepetitor, sbormistr a dirigent. V době, kdy byl zaměstnán také na opavské ZUŠ, vytvořil množství svěžích instruktivních skladeb pro žákovský smyčcový orchestr, který založil, i pro další začínající hudebníky. Avšak v popředí Foltýnovy tvorby stojí kantáta Kantor Balcar, zhudebnující text Petra Bezruče, dále Pět slezských tanců pro orchestr a rovněž poéma Opava. Toto dílo pro baryton, recitaci a orchestr vzniklo k 750. výročí založení města na text Františka Lazeckého.

Jindřich Czerný (1941 Zlaté hory) nastoupil v roce 1961 jako učitel dechových nástrojů na tehdejší opavskou LŠU, kde působil bezmála třicet let. Nyní učí na ZUŠ v Ostravě-Polance a je nepostradatelným členem Slezské kapely. Od dob svých studií na Vyšší hudebně pedagogické škole a později na konzervatoři v Ostravě hraje na klarinet, saxofon, fagot a klavír. Pro své žáky a kolegy píše komorní a swingově střížené skladby, které nyní vydává tiskem ostravské nakladatelství Ritornel.

Edvard Schiffauer (1942 Ostrava) nastoupil po absolvování Pedagogické fakulty v Ostravě jako učitel základní školy ve Štítině, kde dodnes žije. Při zaměstnání zahájil studium skladby na pražské HAMU, které však mohl dokončit až v roce 1991 v Brně. Během let 1972-1989 byl tehdejším režimem donucen vykonávat dělnické profese. Od roku 1993 vyučuje skladbu na Janáčkově konzervatoři v Ostravě. Jeho nejrozsáhlejší kompozicí je Protoimpres pro přednášeče a symfonický orchestr podle Kacířských esejů Jana Patočky. Jeho smyčcový kvartet byl proveden v loňském roce na Mezinárodní přehlídce soudobé hudby v Bukurešti. Z prací vzniklých v šedesátých letech uvedme Venkovskou vánoční mši, kterou věnoval muzikantům v Mokřých Lazcích a taneční zpívanou pohádku O kohoutkovi a slepičce, kterou nastudovali žáci tehdejší LŠU Opava. Novější opery Křížová výprava a Pán Lysé hory provedli studenti konzervatoře a univerzity, kteří také natočili sborové úpravy vánočních koled, Tři malé pastorely pro dechový soubor a zmíněnou mši na CD.

Pavel Helebrand (1960 Opava) vystudoval obor skladba a kytara na ostravské konzervatoři. Po krátkém období, kdy vyučoval skladbu na ZUŠ, se plně věnuje komponování scénické hudby pro různé ostravské scény, zejména pro Divadlo loutek, ale také pro další divadla od Olomouce,

Liberce, Plzně a Prahy až po Varšavu, Katovice a Joinvill ve Francii. Pro Českou televizi zkomponoval hudbu k filmům Zlatník Ondra, Motýlí strategie a Betlém, nezapomíná však ani na volnou tvorbu. Vedle několika instruktivních skladeb, publikovaných tiskem, pěveckých cyklů a dětské opery Jesličky svatého Františka, vzešly z jeho dílny třeba smyčcový kvartet, balety The Place a Cibuláček nebo Suitly pro sólové violoncello, vydané v roce 1999 na CD.

Ester Borovská (1976 Opava) se vedle úspěšných klavírních studií opavské ZUŠ (kde působí i její maminka), na Janáčkově konzervatoři v Ostravě a v současnosti na pražské HAMU, začala brzy věnovat také improvizaci a skladbě. Její dětské práce pravidelně získávaly ceny na přehlídkách Mladá tvorba. Nakonec hudební kompozici absolvovala jako druhý hlavní obor ve třídě Edvarda Schifauera skladbou Portrét pro smyčcový orchestr. V současnosti se již intenzivně věnuje klavírní hře, což potvrzují sólové koncerty v Paříži, Berlíně či Drážďanech i cena v loňské mezinárodní soutěži Beethovenův Hradec. Ke komponování se příležitostně navrácí a píše na objednávku úpravy koled či jiné drobnější party.

Markéta Dvořáková-Karenová (1977 Opava) navštěvovala ZUŠ Václava Kálíka v hodinách klavíru, kytary a také dramatického oboru (pod vedením svém maminky). Během studií skladby a na Janáčkově konzervatoři v Ostravě ve třídě Edvarda Schifauera získala 1. cenu v celostátní soutěži Generace za skladbu Nech slova za dvěma pro bas a klavír na slova Jiřího Ortena. Nyní, kdy studuje JAMU v Brně u skladatele Leoše Faltyse, si tento úspěch zopakovala – ocenění za rok 1999 získala její kompozice Nezelený muž pro tenor a klavír podle básně Hanse Arpa. Další její skladby zazněly na festivalech Janáčkův máj, Forfest nebo Hudební současnost, klavírní cyklus pro děti Bígl vydalo nakladatelství Ritornel. Se svým manželem – kontrabasistou Janem Dvořákem – se věnuje také koncertní činnosti.

Lucie Vitásková (1980 Opava) hrála od pěti let na klavír v opavské ZUŠ, s kompoziční technikou ji od 9 let seznamoval soukromě Pavel Helebrand. Již její první skladatelské pokusy zaujaly na přehlídkách a soutěžích Mladá tvorba a byly publikovány v různých sbornících a ročenkách. Nebylo proto překvapením, když se přihlásila ke studiu skladby na Konzervatoř v Brně. V letošním roce absolvovala ve třídě Evžena Zámečníka skladbou Fantazie pro symfonický orchestr, získala 3. cenu ve skladatelské soutěži Generace za vokální cyklus Měsíce na texty Vítězslava Nezvala a byla přijata ke studiu na JAMU v Brně. Je dcerou ředitele ZUŠ v Hradci nad Moravicí.

Ludwig van Beethoven na zámku Hradec nad Moravicí

Na pozvání knížete Karla Lichnovského navštívili hradecký zámek mnozí významní umělci té doby. Vedle Paganiniho a Lista také skladatel, jehož 230. výročí narození si letos připomínáme. První doložená Beethovenova návštěva proběhla od počátku července do konce září roku 1806.

Skladatel jistě přijal Lichnovského pozvání s povděkem, neboť Vídeň byla v té době obsazena francouzským vojskem. Není ani divu, že s pobytem jsou spojovány některé legendární události – Beethovenova roztržka s hostitelem pro neochotu hrát před francouzskými důstojníky, urážlivý a sebevědomý dopis na rozloučenou i jeho útěk v bouřné noci s rukopisem slavné *Appassionaty* (ten je skutečně dochovaný ve velmi špatném stavu, jakoby postříkaný deštěm). Legendy se však nakupily také kolem druhého, jen čtyřdenního pobytu v souvislosti s opavskou premiérou *Mše C dur* v září 1811. Všechny tyto dohady dokazují, že Beethoven, jako každá slavná osobnost, byl a stále je v centru pozornosti nejen úzkého kruhu profesionálních hudebníků, ale i bulvár milující veřejnosti.

O tom, co do svých partitur Beethoven vkládal, bylo napsáno mnoho slov. Jeho hudební motivy se staly symboly, jeho myšlenky dodnes nevyčpěly. Jsme totiž stále stejní, nepoučitelní. Ale potřebujeme naději a tu nám jeho hudba dává. Uvědomujeme si to každoročně při konání mezinárodní interpretační soutěže mladých umělců. Ti se na svůj Beethovenův Hradec mnohdy rádi vrací pro jeho neopakovatelnou atmosféru. Zámek se po dobu soutěže stává nejen místem velkých klání, ale také jakousi hudební oázou či ostrovem, místem šťastných setkání. Mladí kumštýři dál hledají krásu a dokonalost, vyzařuje z nich nakažlivé sebevědomí. Takový je v našich představách i mladý Beethoven. K jeho narozeninám a nám všem pro radost zahrají dvě laureátky minulé klavírní soutěže v roce 1999. Obě začínaly hrát na klavír v opavské ZUŠ ve třídě Oriany Šenfildové, pokračovaly na Janáčkově konzervatoři v Ostravě a nyní studují AMU v Praze.

Pocta Beethovenovi

úterý 12. září 2000, 19.30, Velká dvorana Červeného zámku

Koncert spolupořádá Správa zámků Hradce nad Moravicí a Raduně.

Program:

Egmont – předehra ke hře J. W. Goetha, op. 84 z roku 1810

Koncert pro klavír a orchestr č. 1 C dur op. 15 z roku 1788
Allegro con brio, Largo, Rondo. Allegro scherzando
sólistka Kristina Krkavcová, laureátka I. kategorie

Koncert pro klavír a orchestr č. 3 c moll op. 37 z roku 1800
Allegro con brio, Largo, Rondo. Allegro
sólistka Ester Borovská, laureátka II. kategorie

Janáčkovu filharmonii Ostrava diriguje Tomáš Hanák

**Pietní akt u hrobu Petra Bezruče
pátek 15. září 2000, 15 hodin, Městský hřbitov**

S projevem vystoupí PhDr. František Valouch, CSc. – předseda olomouckého střediska Obce spisovatelů, lidové písně přednese dětský pěvecký sbor Vánek při Základní škole na Mařádkově ulici, diriguje Alena Zupková.

Má Opava

vernisáž v pátek 15. září 2000, 17 hodin, galerie ZUŠ na Solné ulici

Každým rokem výtvarný obor ZUŠ přispívá do festivalového dění výstavou výtvarných prací dětí či profesionálních výtvarníků. Letos tomu nebude jinak. I my jsme se chtěli přiblížit oficiálnímu mottu festivalu „Na konci milénia“, ale nikoli ve smyslu pouštění se do kýčovitých fantazií či vizí do budoucnosti. Zvolili jsme cestu podrobnějšího poznávání všeho, co pozitivně ovlivnilo kulturní tradice Opavy. Očima našich žáků si tak můžete prohlédnout architektonické skvosty Opavy, významné osobnosti, zajímavá místa a zákoutí.

Ivana Sýkorová

Večer prózy

pátek 15. září 2000, 18 hodin, univerzitní klub – čajovna Bludný kámen

Ukázky z prací autorů celostátní soutěže Hlavnice A. C. Nora 2000
přednesou Zdeněk Pavlíček a Petra Dydowiczová.

Jiří Stivín sám se svým stínem

pátek 15. září 2000, 19.30, kostel sv. Václava

- koncert spolupořádá Jazzový klub při Matici slezské

Jiří Stivín (1942) je mimořádně mnohostranným hudebníkem, který je svou osobností schopen překlenout hranice tzv. vážné hudby a jazzu. Studoval nejdříve kameru na pražské FAMU, po absolutoriu se ale začal věnovat výhradně hudbě. Studoval na Royal Academy of Music v Londýně a skladbu na AMU v Praze. Hře na flétnu se učil u Milana Munclingera (zakladatele souboru Ars Rediviva) a Jiřího Válka (flétnisty České filharmonie). Stivín interpretuje hudbu středověku, renesance i baroka. Nahrál většinu koncertů pro zobcovou flétnu na CD (Vivaldi, Telemann). Ovládá všechny druhy příčných i zobcových fléten. Kromě hudby předklasické se intenzivně věnuje jazzu, skládání a improvizované Nové hudbě, přičemž vedle saxofonů, klarinetu a příčné flétny používá také flétny zobcové a různé lidové píšťaly. Jako sólista spolupracuje s renomovanými hudebními tělesy (Virtuosi di Praga, Slovenským komorním orchestrem, Due boemi, Talichovým kvartetem aj.), řídí vlastní soubory (Collegium Quodlibet a Jiří Stivín and Co Jazz Quartet), vystupuje v sólových recitálech s cembalem, varhanami, kytarou, nebo hraje úplně sám a s magnetofonem. Již přes deset let má v každé koncertní sezóně Pražského symfonického orchestru FOK cyklus koncertů pod názvem Flétny všeho druhu. Jiří Stivín je autorem mnoha skladeb pro různé formace, scénické a filmové hudby. Je aktivní jako pedagog a lektor na pražské konzervatoři, při jazzových kurzech ve Frýdlantu a při mnoha dalších projektech včetně výchovných koncertů pro děti. Stivínova diskografie čítá 36 titulů. http://music.taxoft.cz/jiri_stivin/predstav.htm

Výstava výtvarné skupiny X

vernisáž v sobotu 16. září 2000, 10 hodin, arkády Dvořákových sadů

Od roku 1968 se pravidelně v rámci bezručovského festivalu představují veřejnosti profesionální i amatérští výtvarníci, volně sdružení kolem opavské výtvarné školy. Za nepříznivého počasí se s díly řádných členů a jejich hostů můžeme setkat v atriu Domu umění. Výstava je přístupná v sobotu a neděli od 10 do 17 hodin.

Hlavnice A. C. Nora 2000

vyhlášení vítězů celostátní soutěže prózy

sobota 16. září 2000, 14 hodin, Kulturní dům Hlavnice

První ročník soutěže Hlavnice A. C. Nora byl vyhlášen v říjnu 1994. motivací k vyhlášení soutěže prózy autorů do 30 let bylo připomenout odkaz spisovatele, jehož prvotina, román Bürkental z roku 1925, je zasazena právě do hlavníčkách reálií. Naturalistický román spisovatele (vlastním jménem Josef Kaván, 1903-1986) byl dobře přijat dobovou kritikou a dodnes si zachoval čtenářskou přitažlivost. Literární soutěž je anonymní, autoři zasílají své práce pod pseudonymem. Odbornou záštitu nad soutěží převzala Obec moravskoslezských spisovatelů v Ostravě a Ústav bohemistiky a knihovnictví Filozoficko-přírodovědecké fakulty Slezské univerzity v Opavě, z jejichž členů jsou sestavovány poroty. Za šest let trvání soutěže musela porota posoudit celkem 393 prací od 312 autorů z celé republiky o celkovém počtu 4607 stran textu. Potěšitelné je, že úroveň jednotlivých ročníků soutěže hodnotí porota jako velmi dobrou. Nejlepší práce byly zařazeny do almanachů Ten uvnitř, Koření doby, Větrný mlýn, Časové znamení, Jdi za tím, kdo zapíská a Zlaté víno.

Jiří Pecháček

Kubánská siesta a film Buena Vista Social Club

- happeningový večer Příležitostného souboru Radovana Juhy

sobota 16. září 2000, 19 hodin, Classic club N. 5

Na počest latinsko-amerického festivalu Bezručova Opava připravila naše autorská dvojice další tematický komponovaný večer s názvem „Cuba Libres aneb Večer písní a tanců v karnevalovém víru svobody, demogracie a maňany“. Akce je volným pokračováním happeningů jako: Ruský večer, Pochod Hrabalovských postavíček, Večírek babího léta a dalších. Akce proběhne v podání Příležitostného souboru Radovana Juhy. Od tohoto neformálního setkání v rámci galavečera pořadatelé očekávají, že se publikum opět mile překvapí latinsko-americkými kreacemi a hlavně kostýmy. Naopak autoři akce nabízí rum, kukuřici, banány, pomeranče, sliby, pot, dřinu a slzy. V karnevalovém veselí si splníte, cosi sami přejete.

Program večera Cuba libres – Hannover 2000

19.00	Podávání rumu všem krojovaným účastníkům
19.15	Inkubační doba rumu
19.20	Postupné oprošťování se od společenských konvencí až k naprostému uvolnění
19.30	Slavnostní zakončení festivalu

A dále: Kulturní program

Za prvé premiéra divadelního představení nové latinsko-americké telenovely Čikita má ráda Pepita v podání Příležitostného souboru Radovana Juhy (Tato divadelní hra byla speciálně napsána a nastudována pro Kubánskou siestu a možná už nebude nikdy reprízována.)
Za druhé vystoupení taneční sambové formace Takt
Za třetí projekce filmu Buena Vista Social Club
Za čtvrté vystoupení hudební skupiny Los Pančos Amitos
Za páté latinsko-americká diskotéka – Santana a další amitos
Pouze kostýmovaní účastníci večera mají nezadatelné právo na Tekilu zn. Rum z Těšínské stáčírny. Poslední důrazné upozornění provozovatele klubu Lasic Numero 5 Amiga Jardy Malchárka – ve všech prostorách klubu se smí kouřit pouze doutníky, cigára, viržinky!! Vítejte na posledním ostrově svobody – No Passarant, bez vstupenek neprojdou!
Aleš Koudela a Jiří Siostrzonek

Německý hudební dokument **Buena Vista Social Club** scénáristy a režiséra Wim Wenderse je holdem staré generaci kubánských muzikantů, kteří kdysi hráli v dnes již zaniklém klubu. Pojednává o náhodném setkání ve studiu, přináší vzpomínky jednotlivých hráčů na zašlou slávu a končí jejich triumfálním návratem na pódia. Ze záběrů prosvítá tragická sociální a politická situace na Kubě. Film byl v loňském roce nominován na Oskara, získal mimo jiné Evropskou filmovou cenu a Cenu newyorských kritiků.

Dva dny s Milošem Štědrněm – hlavním hostem festivalu

Prof. Miloš Štědroň (1942) studoval muzikologii, bohemistiku a téměř paralelně skladbu s hudební teorií. V současnosti pedagogicky působí na obou školách, kde dříve studoval, tedy na Masarykově univerzitě a Janáčkově akademii múzických umění v Brně. V centru jeho muzikologického zájmu je jak hudba renesance a baroka, tak kompoziční postupy našeho století. Podílel se na realizaci kritického notového vydání celého Janáčkovy díla. Ke světové premiéře připravil také torza některých Janáčkových skladeb (houslový koncert Putování dušičky). Dosud vydal monografie Claudio Monteverdi – génius opery, Josef Berg – skladatel mezi hudbou, divadlem a literaturou, Leoš Janáček a hudba 20. století. Od počátku 70. let se Štědroň začal systematicky věnovat komponování. Pro jeho hudební jazyk je typické propojování soudobých a historických principů tvorby formou koláží a montáží či umělecké parodie. Řada jeho

skladeb je inspirována lidovou hudbou, v instrumentaci se často objevují lidové a netradiční nástroje. Vedle orchestrálních děl (např. Staré a nové renesanční tance, Smíchy a smutky), komorních oper (Věc Cage aneb Anály avantgardy dokořán) a komorních skladeb (Tance krále Leara) vytvořil několik elektroakustických a computerových realizací. Populární je však zejména svou hudební účastí na mnoha desítkách scénických a filmových projektů (z toho více než padesát pro divadlo Husa na Provázku). Nestárnoucí jsou jeho písně ke hře a filmu Balada pro banditu.

Christian Morgenstern: Šibeniční písně

- představení divadla Husa na Provázku, hudba Miloš Štědroň, režie Eva Tálská
neděle 17. září 2000, 18 hodin, kostel sv. Václava

Režisérka Eva Tálská se k dílu německého básníka Christiana Morgensterna (1871-1914) vrací podruhé po patnácti letech. Sama říká: „Setkání s Morgensternem bylo objevením života jako hry. Jako možnosti houpat se na šibenici a vidět věci z nadhledu, z pozice smrti, která je za námi. Příběh, který jsem si zvolila, je poutem básní zavěšovaných na hlavní postavu inscenace – Žofii – a pomáhá dávat smysl všem nesmyslům a opačně, smysluplný příběh obrací do nonsensu. Několik různých konců a opět zrození, několik úkladných vražd a procitnutí z nich, sebevražda a tím i imunita proti okolní smrti. Žofie si odnáší svoji smrt v sobě. Tento napohled tragický příběh je naopak úsměvný, hraničí s černým humorem a kramářskou střelnicí, rozhoupaný náhledem šibce.“

VELIKÉ LALULÁ

Kraklakvakve? Koranere!	Chandraradar sisajádra	sochoškr sic kalcisumpa
Ksonsirýři – guelira:	testku tes py pi?	Senmemysagart (;)!
Brifsi, brafsi, gutužere:	Vahapádra, pryvešádra	Boboň sod:Quocitem Vumpa
Gasti dasti kra...	Klukpukpici li?	Kleso Klaso Klart (!)
Lalu lalu lalu lalu la!	Lalu lalu lalu lalu la!	Lalu lalu lalu lalu la!

Věc Cage aneb Anály avantgardy dokořán

- komorní opera Miloše Štědrone, Aloise Piňose a Ivo Medka v provedení studentů Janáčkovy konzervatoře Ostrava, režie Josef Novák Wajda, diriguje Jan Šrubař

neděle 17. září 2000, 19.30, Slezské divadlo

Komická operka o návštěvě amerického avantgardního skladatele Henryho Cowella (1897-1965) v Brně u Leoše Janáčka v obdivuhodně živém provedení mladých herců, zpěváků a instrumentalistů. Inscenace byla provedena nejen v Ostravě, ale s úspěchem i na festivalech v Praze a na Hukvaldech. Na toto představení navazují:

Tance krále Leara (hudba Miloše Štědrone v pohybu)

- hraniční divadelně-hudební akce Studia Dům Brno, scénář a režie Eva Tálská

Stará balada o pošetilém otci a jeho třech dcerách, dvou zlých, ale pokryteckých a nejmladší, milující upřímně, ale neokázale, a o tom, do jaké až bouře může člověk dohnat člověka, dítě otce, otec dítě, kam až sahá nenávist a kde se skrývá soucit s láskou. A nakonec také příběh o putování krále Leara k člověku až na kost, až na smrt.

Leoš Janáček a hudba 20. století

- přednáška Miloše Štědrone

pondělí 18. září 2000, 16.00, sál ZUŠ Václava Kálíka

Stejnomenou studii Miloše Štědrone vydala v roce 1998 Nadace Universitas Masarykiana s podtitulem paralely, sondy, dokumenty. Autor v ní řeší problém, jak a čím patří dílo Leoše Janáčka (1854-1928) do kontextu hudebního myšlení 20. století a podrobně analyzuje vztah velkého moravského skladatele k verismu, impresionismu, expresionismu a avantgardě 20. let. Přednáška, stejně jako kniha, nám prozradí, jak se Janáček z mladého tradicionalisty a konzervativce změnil na starého avantgardistu. Obvykle sledujeme v dějinách hudebního myšlení opačný průběh. Však je tato výjimka jednou z nejpozoruhodnějších v novodobých dějinách evropské hudby.

Balada pro banditu, další filmová překvapení a Miloš Štědrone

- projekce a beseda s autorem filmové hudby nejen pro členy Filmového klubu

pondělí 18. září 2000, 17 hodin, kino Elektra

Filmový přepis známé divadelní hry Milana Uhde režiroval Vladimír Sís v roce 1979. Vznikl tak dokument o vydařené inscenaci divadla Husa na Provázku, která podle dobových pramenů líčila život a smrt zbojníka Nikoly Šuhaje. Především díky filmu Štědroňovy písničky v podání I. Bittové, M. Donutíla i dalších herců téměř zlidověly.

Soudobé umění – jeho potřeba v dnešním světě

- přednáška Milana Knížáka

úterý 19. září 2000, 17 hodin, kostel sv. Václava

ve spolupráci se Spolkem přátel Domu umění

Milan Knížek (1940) sice nedokončil vysokoškolská studia, ale již v polovině 60. let patřil mezi přední světové tvůrce akčního umění (byl členem mezinárodního hnutí Luxus, spoluzakladatel pražského klubu a kapely Aktual (údajně jedné z prvních punkových formací na světě). Československý režim jeho práci nepřál a to jak před rokem 1968 tak i po něm. Byl několikrát souzen a vězněn. Nemohl vystavovat, publikovat a žít se svou profesí. Bydlel několik let v zahraničí a to hlavně v USA a NSR. Od roku 1990 byl rektorem na Akademii výtvarných umění v Praze, nyní je ředitelem Národní galerie. Zabývá se uměleckými obory jako je malířství, sochařství, architektura, hudba, móda, literatura, nábytek. Komentuje politickou a společenskou situaci, je stále slyšet, byť často vyvolává kontroverzní reakce.

Smysl vlastní akční tvorby a obřadů v 60. letech vysvětlil v dopise tehdejšímu vedení Československého svazu výtvarných umělců takto: „Připadá mi velice legrační to vaše úporné lpění na výtvarných dílech, vždyť přece nejde o to vyrábět obrazy a sochy, objekty, jde o to, co nejmaximálněji demonstrovat pocit, o kterém se domníváme, že je demonstrace nutný. Jenže vy tak neuvažujete a v tom je právě ten rozdíl mezi námi. U mě na počátku stojí pocit a já hledám ten nejvíce odpovídající, nejmaximálnější prostředek k jeho demonstraci a je mi úplně lhostejné, má-li ten prostředek co společného s obrazy nebo nemá.“

Milan Knížek: Doteky beze smyslu

- autorské čtení poezie

úterý 19. září 2000, 20 hodin, Dům umění

Z knihy Bez důvodu vybíráme část písňového textu z roku 1970

JAK TO BYLO BOŽSKÝ

jak to bylo božský	jak by to bylo božský
kdyby lidi místo mluvení	kdyby lidi místo lidí
plivali drahokamy	byli jen ovocný stromy
to by pak k tobě připlaval	to bych se celou zimu
potok barevných koulí	živil plody tvého těla...

Karel Kostera – laureát Ceny Petra Bezruče

besedu vede Miroslav Malura

středa 20. září 2000, 17.00, refektář Domu umění

Karel Kostera (1935) se narodil jako druhé z patnácti dětí řezníka Kostery ze Slavkova. Vyučil se cukrářem a pracoval jako vedoucí cukrářské výroby v Opavě. Hlavním smyslem Kosterova života však byla a je hudba. Sólový zpěv a dirigování studoval na Lidové konzervatoři v Ostravě. Od roku 1971 vede Smíšený pěvecký sbor Stěbořice, od roku 1976 Chrámový sbor při konkatedrále Nanebevzetí Panny Marie, v roce 1991 založil vlastní uměleckou agenturu, od následujícího roku vede další ansámbl – Smíšený pěvecký sbor Bílovec, od roku 1992 připravuje Festival duchovní hudby a v roce 1995 úspěšně zakládá Chlapecký sbor při Základní škole ve Stěbořicích. Všechny tyto činnosti k radosti nás všech dodnes zvládá. „Na Karlu misterovi si cením všeho. Nejvíce si však cením (když to tak v myslí probírám) toho, že ke své velice aktivní sbormistrovské činnosti po listopadu 1989 jako jeden z prvních (mě se dokonce zdá, že byl úplně první) založil koncertní agenturu. Založil ji zdánlivě na místě, kde nemohla mít úspěch a postavil ji na velice promyšleném programu, který se opírá o tři takové „sloupy“, o kterých on velice dobře dokáže taky mluvit.

První sloup je zprostředkovávat dobrou hudební kulturu nebo vynikající kulturu opavskému regionu (Opavsku a okolí, včetně Stěbořic).

Druhý sloup je organizace duchovní hudby v širším měřítku. Styk mezi sbory, které se věnují chrámové hudbě.

Třetí sloup je podporovat příhraniční mezinárodní styk. Byl prvním organizátorem mezinárodních česko-polských, později i německých přehlídek sborového zpěvu. A to vše on od začátku opravdu ve své

agentuře s velkým úspěchem dělá. Já bych řekl, že jeho agentura slouží i k tomu, aby uzavíral nová přátelství.

To by byla jedna věc. Dále mě velmi udivilo i to, co jsem dlouhou dobu nevěděl, jak úžasně podrobně znalosti Karel Kostera má, např. z dějin hudby a obzvláště duchovní hudby. Je to nesmírně obdivuhodné, když uvážíme, že byl v hudebních oborech dlouhou dobu úplným samoukem. Později se na Lidové konzervatoři v Ostravě samozřejmě i kvalifikoval, ale řekl bych, že v oboru duchovní hudby je opravdovým specialistou a to nejen faktografickým. Karel Kostera má totiž na všechno svůj vyhraněný názor, čili vše dokáže velice podrobně komentovat.

A třetí věc. Karel Kostera svým zvláštním postavením (které aniž by záměrně chtěl vytvořit, spíše tím, že jeho profesí dlouho bylo něco úplně jiného) dovede jakoby zlidštit hudební kulturu. Je samozřejmé, že se nestaví do žádné pózy, ale působí a je člověk velice komunikativní. Umí i velice složité věci řešit jednoduše a mluvit o nich přirozeně, což někteří odborníci a specialisté neumí.

Lidé vědí, že Karel Kostera nepochází z žádných vysokých uměleckých nebo odborných kruhů a tak ho taky i berou. V jeho společnosti nebo ve společnosti jeho sborů i na akcích které pořádá, jim pak je jednoduše dobře. Připadá jim, že to k jejich životu prostě patří. Je to i tím, že on sám to bere taky tak samozřejmě. Myslím si, že to tak opravdu cítí.“

Doc. PhDr. Miroslav Malura

Slavnostní koncert Pěveckého sdružení moravských učitelů a předání Ceny Petra Bezruče

středa 20. září 2000, 19.30, kostel sv. Vojtěcha

PSMU založil v r. 1903 prof. Ferdinand Vlach v Kroměříži. Vlach razil zcela novou koncepci mužského sboru – zpěv z paměti, absolutní intonaci, vyspělou hlasovou kulturu a progresivní dramaturgii. Poměrně brzy začalo těleso dosahovat triumfálních úspěchů, které motivovaly ke vzniku mnohé další sbory i mnohé skladatele, zvláště Leoše Janáčka. Sborníky a dirigenti PSMU se postupně stali Jan Šoupal, Antonín Tučapský, Oldřich Halma, Lubomír Mátl a Lumír Pivovarský. Po celou dobu své existence patří sbor ke světově špičce, což dokládá množství zlatých medailí a prvních cen z předních festivalů a soutěží.

Program:

Jacobus Gallus Handl: Haec dies
Givanni Pierluigi da Palestrina: Improperia
Bedřich Smetana: Modlitba
Josef Bohuslav Foerster: Oráč, Svatý Václave
Petr Eben: Missa Adventu
Quido Pipolo: Canto della vita
Bohuslav Martinů: Hora tří světél

koncert řídí Lumír Pivovarský

Vodňanský & Skoumal: S úsměvem idiota

- moderní kabaret legendární humoristické dvojice
sobota 23. září 2000, 19.00, Loutkové divadlo

Jan Vodňanský (1941) je básníkem, autorem knížek pro děti, hercem a zpěvákem. Od roku 1966 působí v autorsko-interpretační dvojici s **Petrem Skoumalem** (1938) – klavíristou, skladatelem (hudba k filmům, večerníčky), zpěvákem a textařem. Po V+W a S+Š se nade vši pochybnost V+S zapíše do dějin českého divadla a kultury. V tom jsou diváci a kritika zajedno:

„Humoristická, hudebně tyjátrální a poetickorecitační dvojka produkuje legraci už několik desítek let. Před nějakým časem dali se oba dva zase dohromady, aby pokračovali tam, kde nikdy nepřestali: v šíření originálního humoru, okořeněného tu hudebním číslem, tu duchaplnou improvizací, jež přiměla téměř každého z nás, kdož jsme jejich špumpnagle s radostnou ochotou sledovali, odcházeti z jejich představení ‚s úsměvem idiota‘.“
(Vladimír Just).

„Kdo poslouchal a viděl mnohokrát večery V+S ví, že nad jejich velikým chytrým smíchem se vždy potichu vznáší i šerpa smutku nad osudem králíků pokusných, nad věčně zraňovaným a manipulovaným člověkem“
(Sergen Machonin).

Kurník kurník kurník
Hraješ jako Hurník
Jako Hurník Ilja
Za dvě ta tři kilja

Na topole podle skal
Zelený mužík pobozkal
Sviť mě sýčku sviť
Pobozkal mi řiť

Vodňanský & Skoumal: Kdy jde malý bobr spát

- pořad pro děti a rodiče
neděle 24. září 2000, 10.00 a 15.00, Loutkové divadlo

Malí diváci ve věku pět až dvanáct let se setkají s písněmi, které znají z CD Petra Skoumala Když jde malý bobr spát a Jak se loví gorila, ze zpěvníku a nahrávky Jana Vodňanského Dejte mi pastelku nakreslím pejska i jejich společného CD Sloni v porcelánu. Malí diváci se mohou nejen příjemně pobavit, ale i sami zapojit do programu v jakémsi okénku hostů.

Pád domu Usherů

koncertní verze opery P. Glasse v provedení souboru Agon Orchestra
neděle 24. září 2000, 19.00, kostel sv. Václava
ve spolupráci s občanským sdružením Bludný kámen

Americký skladatel **Philips Glass** (1937) dokázal získat pro novodobý kompoziční směr minimal music širokou posluchačskou obec a zrušit tak propast mezi populární a vážnou hudbou. Využívá indickou aditivní (sčítací) rytmiku, jednoduché figurace a rotující opakování modelu na stále se proměňujícím harmonické základu. Jeho skladby dosahují pozoruhodných délek – čtyřhodinová Music in 12 Parts, pětihodinová opera Einstein on the Beach, proslul však zejména „filmovými kantátami“ Koyaanisqatsi a Powaqatsi. (S režisérem obou filmů – Godfreyem Reggiem – spolupracoval střihač Miroslav Janek, který byl hostem Bezručovy Opavy v minulém roce.) Komorní opera o dvou dějstvích The Fall of the House of Usher vznikla podle stejnojmenné povídky Edgara Allana Poea.

Soubor **Agon Orchestra** vznikl v roce 1983 jako platforma pro nastupující generaci mladých českých skladatelů, jejichž činnost se vyvíjela nezávisle na tehdejšímu kulturním establishmentu (P. Kofroň, M. Smolka, M. Pudlák a další). Vedle toho Agon uváděl řadu českých premiér zahraničních skladatelů (J. Cage, A. Pärt, S. Reich). Do této doby uskutečnil Agon Orchestra přes 200 vystoupení v 15 zemích světa na významných festivalech, natočil množství nahrávek pro rozhlas a televizi, vydal 6 CD a získal řadu cen.

<http://www.geocities.com/agon.orchestra>

Děj opery

I. dějství

1. William přijíždí do starobylého domu svého přítele z dětství Rodericka Ushera. Zdá se mu, jakoby dům byl puklý, v oknech zahlédne dvě siluety.
2. William klepe na dveře a je přivítán sluhou. Potkává lékaře, který mu radí, aby se raději vrátil domů.
3. William se v Roderickově pracovně – za zvuku hrací skříňky, kterou bezděky otevírá – dozvídá o hostitelově rozpolcenosti a děsu, možná pramenícího z nemoci jeho sestry Madeline.
4. Žalostný hlas Madeline, William odchází za doprovodu sluhy do svého pokoje. Když slyší hlasy, sleduje je do jiné místnosti, kde vidí Rodericka, jak rozčesává vlasy Madeline; trochu poděšen utíká do svého pokoje.
5. Venku silná bouře, William po krátkém spánku procitá a vidí Rodericka a Madeline u sebe v pokoji. Již notně vyděšen nakonec usne.
6. O několik dní později. Roderick přednáší s kytarou rapsodii, jež je metaforou vratkosti vlády vznešeného rozumu. Roderick oznamuje Williamovi, že Madeline je mrtvá.

II. dějství

1. Příští den večer. Roderick s Williamem odnášení rakev s Madeline do sklepení, kde ji zavírají do hrobky.
2. Roderick obviňuje lékaře, že Madeline zabil. Lékař nabádá Williama, aby svému příteli pomohl.
3. Později večer je slyšet kroky a jakoby hlas Madeline.
4. William zmiňuje knihu, kterou kdysi Roderickovi četl. Situace z knižního příběhu – kroky, třesk železa, řev zabíjeného draka – jakoby v ozvěně zní ve skutečnosti. Ve dveřích se zjeví Madeline, padne na Rodericka a strhne jej na zem mrtvého.

Obsazení

Roderick – James Clark, tenor; William – Oldřich Kočí, baryton
Madeline – Jitka Svobodová, soprán; Lékař – Jiří Hruška, tenor
Sluha – Roman Vocel, bas; Agon Orchestra diriguje Petr Kofroň

43. BEZRUČOVA OPAVA Na konci milénia...

neděle 10.	18.30 foyer Slezského divadla	Návrat domů scénografa Zbyňka Koláře – vernisáž výstavy
pondělí 11.	17.00 věž Hláska 17.00 Dům umění 19.00 minoritský klášter	Slavnostní fanfáry Opava 1900-2000: město a jeho lidé – vernisáž výstavy Skladatelé Opavska aneb Hudba končícího století - koncert
úterý 12.	17.00 divadelní klub 19.30 Červený zámek Hradec nad Moravicí	Zbyněk Kolář, scénograf – beseda Emanuela Křenka Pocta Beethovenovi – klavírními koncerty v podání laureátů Beethovenova Hradce a Janáčkovy filharmonie Ostrava
středa 13.	9.00 Městský dům kultury Petra Bezruče 19.30 Památník Petra Bezruče	Deset let poté (Česká a slovenská literatura po 17. listopadu 1989) – zahájení literárněvědné konference Čas, který mi zbývá – poezie na konci století – literární večer
čtvrtek 14.	9.00 Městský dům kultury Petra Bezruče 17.00 Památník Petra Bezruče	Deset let poté (Česká a slovenská literatura po 17. listopadu 1989) – zahájení literárněvědné konference Lanfranco Lanari: grafika a exlibris – vernisáž výstavy
pátek 15.	15.00 městský hřbitov 17.00 ZUŠ Solná 18.00 čajovna Bludný kámen 19.30 kostel sv. Václava	Pietní akt u hrobu Petra Bezruče Má Opava – vernisáž výstavy žakovských prací Večer prózy – ukázky z prací oceněných v celostátní soutěži Hlavnice A. C. Nora 2000 Jiří Stivín sám se svým stínem – koncert jazzového multiinstrumentalisty
sobota 16.	10.00 Dvořákovy sady – arkády 14.00 Kulturní dům Hlavnice 19.00 Classic club N. 5	Výtvarná Skupina X – vernisáž Hlavnice A. C. Nora 2000 – vyhlášení výsledků soutěže Kubánská siesta a film Buena Vista Social Club – happeningový večer Příležitostného souboru Radovana Juhy

neděle 17.	18.00 kostel sv. Václava 19.30 Slezské divadlo	Christian Morgensern: Šibeniční písně – písně divadla Husa na provázku , hudba Miloš Štědroň Miloš Štědroň: Věc Cage aneb Anály avantgardy dokořán – představení studentů Janáčkovy konzervatoře Ostrava Miloš Štědroň, Eva Tálská: Tanec krále Lepra – představení Studia Dům Brno
pondělí 18.	16.00 sál ZUŠ Václava Kálíka 17.00 kino Elektra	Miloš Štědroň: Leoš Janáček a hudba 20. století – přednáška Filmový klub: Balada pro banditu, překvapení a Miloš Štědroň – projekce a beseda s hudebním skladatelem
úterý 19.	17.00 kostel sv. Václava 20.00 Dům umění	Milan Knížák: Soudobé umění – jeho potřeba v dnešním světě – přednáška Milan Knížák: Doteky beze smyslu – autorské čtení poezie
středa 20.	17.00 refektář Domu umění 19.30 kostel sv. Vojtěcha	Karel Kostera, laureát Ceny Petra Bezruče – beseda Miroslava Malury Pěvecké sdružení moravských učitelů – slavnostní koncert a předání Ceny Petra Bezruče
sobota 23.	19.00 Loutkové divadlo	Vodňanský & Skoumal: S úsměvem idiota – obnovená premiéra pořadu legendární humoristické dvojice
neděle 24.	10.00 a 15.00 Loutkové divadlo 19.00 kostel sv. Václava	Vodňanský & Skoumal: Když jde malý bobr spát – pořad pro děti a rodiče Philips Glass: Pád domu Usherů – koncertní verze opery v provedení soubrou Agon Orchestra

Ve dnech 11.-15. a 18.22. září 2000 vždy od 16 do 17 hodin účinkují na Horním náměstí folklórní a instrumentální soubory.
Vystoupení se konají jen za příznivého počasí

Programový tisk 43. Bezručovy Opavy
Vydal odbor školství a kultury magistrátu města Opavy v září 2000
Neprodejné
Dramaturgie festivalu Petr Rotrekl
Redakce Petr Hanousek
Titulní strana a plakát Miloš Kačírek
Tisk RT Opava
Náklad – 2000 kusů